

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
szkoły ponadpodstawowej – doradztwo zawodowe

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu SCDIDN wsparciem nauczycieli w kształceniu na odległość przez Samorządowe Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Siedlcach

Scenariusz zajęć z doradztwa zawodowego - uczniowie klasy 1. liceum ogólnokształcącego, technikum i branżowej szkoły 1. stopnia

Edukacja zdalna stanowi duże wyzwanie zwłaszcza dla nauczycieli szkół ponadpodstawowych. O ile korzystanie z różnych narzędzi umożliwiających lub ułatwiających pracę na lekcji online zwykle nie sprawia problemów uczniom, o tyle trudniej zachęcić ich do aktywnego udziału w zajęciach. Ukryci, z wielu powodów, za wyłączonymi kamerami i mikrofonami, na różny sposób angażują się w odbywające się właśnie lekcje. Młodzież w tym wieku najczęściej bardzo boleśnie odczuwa brak realnego kontaktu z rówieśnikami. Jednocześnie kontakt online w czasie lekcji zdalnych napawa ich lękiem przed ewentualnymi konsekwencjami zrobienia przez kolegów lub koleżanki zdjęcia lub nagrania wypowiedzi w czasie lekcji i umieszczenia w Internecie dając pożywkę do tworzenia memów lub virali z ich udziałem.

Poniższy scenariusz dotyczy zajęć doradztwa zawodowego realizowanego w szkołach ponadpodstawowych. Zajęcia te są obowiązkowe, jednak uczniowie nie otrzymują tu ocen oraz udział w nich nie jest odnotowywany na świadectwie szkolnym. Dlatego nauczyciel musi włożyć wiele trudu w zaangażowanie uczniów w ich realizację. Zaproponowane działania można przeprowadzić na jednej z pierwszych lekcji doradztwa zawodowego. Udział wszystkich w zadaniu Zawody umożliwi nauczycielowi oraz innym uczniom w klasie lepsze poznanie osoby przedstawiającej swoje zasoby. Jest to również szansa na pokazanie siebie od innej strony poprzez opowiedzenie o cechach czy umiejętnościach, o których nie mówiliśmy do tej pory.

TEMAT:

Moje zasoby.

CEL OGÓLNY:

Określenie obszarów do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- sporządza katalog zasobów niezbędnych w procesie planowania i podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych,

- dokonuje analizy mocnych i słabych stron, posiadanych zasobów, niezbędnych w procesie planowania i podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych,
- dokonuje analizy szans i zagrożeń zewnętrznych wpływających na proces planowania i podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych,
- łączy uzyskane informacje dotyczące własnych zasobów.

METODY PRACY:

- dyskusja,
- burza mózgów,
- indywidualna praca uczniów z wykorzystaniem analizy SWOT,
- autoprezentacja.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer,
- *MS Teams*,
- platforma *Wordwall*,
- edytor tekstu.

PRZEWIDYWANY CZAS:

45 minut (w tym 10 minut pracy własnej ucznia)

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Powitanie uczniów oraz ćwiczenie: Zawody

Powitanie uczniów. Zajęcia rozpoczynamy od ćwiczenia: ZAWODY przygotowanego na stronie [Wordwall](#) [dostęp 18.11.2021 r.]. Instrukcja pokazująca jak przygotować ćwiczenie z wykorzystaniem platformy *Wordwall* znajduje się w załącznikach.

Ćwiczenie:

Spośród widocznych na ekranie kart wybierzcie jedną i podajcie jej numer. Po odsłonięciu karty zobaczycie nazwę zawodu. Waszym zadaniem jest podanie takich swoich cech czy umiejętności, które powodują, że bardzo dobrze lub z łatwością może wykonywać wylosowany zawód.

Podpowiedzi:

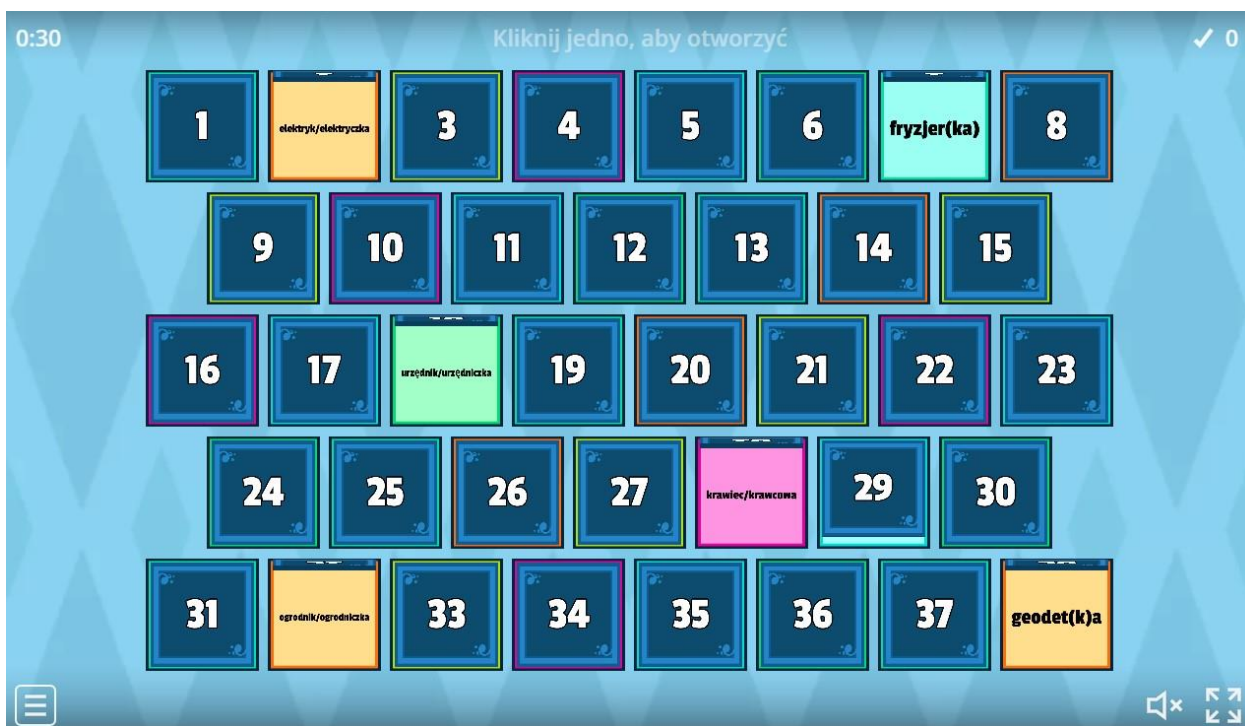
- Ćwiczenie ma na celu odkrywanie zasobów drzemiących w każdym uczniu, które mogą być wykorzystane w wykonywaniu zawodów, do jakich obecnie uczeń się nie przygotowuje;
- W przypadku problemów ucznia z odnalezieniem przydatnych cech/umiejętności w danym zawodzie, możemy poprosić o wsparcie całą klasę;
- Jeśli któryś z uczniów nie będzie w stanie odnaleźć w sobie żadnego zasobu, umożliwiającego mu wykonywanie danego zawodu, można poprosić go o uargumentowanie dlaczego nie może wykonywać tego zawodu (jakie widzi w sobie ograniczenia w tym zakresie);
- Przy licznej klasie (powyżej 25 osób) udział w ćwiczeniu mogą wziąć tylko uczniowie chętni;
- W technikum lub branżowej szkole ćwiczenie może wymagać komentarza, ponieważ uczniowie ukierunkowani są na wybrany wcześniej zawód, a zatem odkrywanie zasobów przydatnych w innym zawodzie może wywołać opór. Wprowadzając ćwiczenie warto powiedzieć, że nasza sytuacja zawodowa jest po części nieznaną. Wiele osób w trakcie nauki w szkole orientuje się, że zawód, który wybrały nie jest spełnieniem ich marzeń, inni w wyniku sytuacji życiowej (np. wypadek) lub na rynku pracy (np. brak zapotrzebowania na osoby o tym zawodzie) muszą odnaleźć się w innym niż spodziewane miejsce pracy, dlatego ważne jest myślenie o alternatywnej ścieżce kariery, choćby bardzo odległej od tej, na której jesteśmy obecnie.

Zawody

Udostępnij

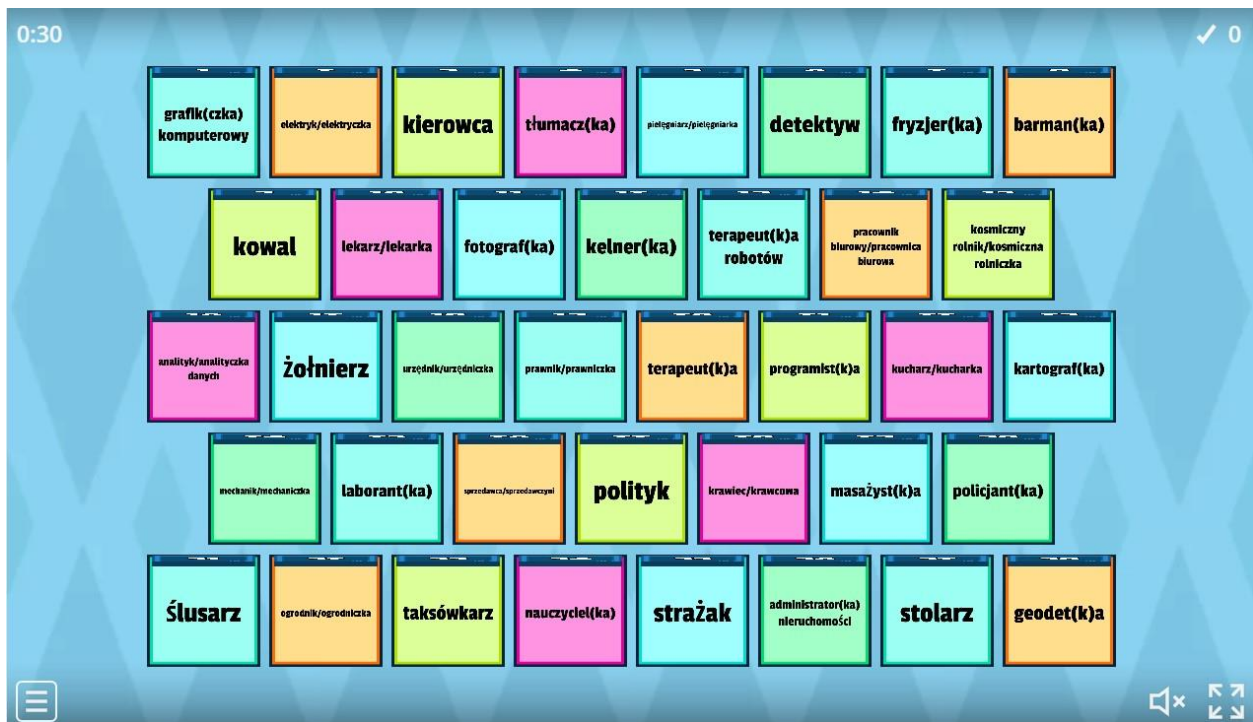
Zdjęcie: Widok planszy z kartami przygotowanymi na platformie wordwall.net

Zawody

Udostępnij

Zdjęcie: Widok planszy z odkrytymi kilkoma kartami

Zawody

Udostępnij

Zdjęcie: Widok planszy z odkrytymi wszystkimi kartami (propozycja zawodów)

Uczniowie biorąc udział w ćwiczeniu mają okazję do refleksji nad swoimi zasobami, które mogą być przydatne w często zaskakujących dla nich zawodach. Jest to też sposobność na zwrócenie uwagi na cechy, umiejętności przydatne w danym zawodzie. Podsumowując warto też zwrócić uwagę na zasoby uniwersalne - przydatne w wielu zawodach.

Część 2. Dyskusja na temat zasobów oraz refleksja nad własnymi zasobami z wykorzystaniem analizy SWOT

- Czym są zasoby? Uczniowie na podstawie poprzedniego ćwiczenia powinni sami odpowiedzieć jak rozumieją pojęcie zasobów. Np. Są to wszystkie te rzeczy, które pomagają nam coś zrobić, poradzić sobie z jakąś sytuacją, coś osiągnąć - nasze cechy, umiejętności, możliwości. Nauczyciel podsumowuje wszystkie wypowiedzi, zwracając uwagę na różnorodność posiadanych przez nas zasobów.
- W jaki sposób możemy podzielić zasoby? Zasoby dzielą się na wewnętrzne i zewnętrzne. Zasobami wewnętrznymi mogą być: cechy charakteru, umiejętności, talent(y), wiedza, wartości, które cenimy, przekonania, stan zdrowia, podejście do życia/ludzi, doświadczenia życiowe, motywacja.

Zasobami zewnętrznymi mogą być: pieniądze, ludzie - sieć kontaktów, technologie.

- Często mówimy, że mamy jakieś mocne strony i wszyscy wiemy, że warto je znać i z nich korzystać. Słyszymy, że pytanie o nasze mocne strony pada podczas rozmowy kwalifikacyjnej. A co ze słabymi stronami, ograniczeniami? Czy warto je znać? Po co nam ta wiedza? Świadomość słabych stron pozwala nam na unikanie sytuacji, zawodów, które będą niezgodne z naszymi predyspozycjami. Umożliwia także podjęcie pracy nad swoimi niedoskonałościami.
- Zebranie informacji o sobie ułatwia narzędzie o nazwie analiza SWOT. Czy ktoś z Was o niej słyszał? Jeśli uczniowie mieli już do czynienia z analizą SWOT zbieramy informacje od nich. W przeciwnym razie nauczyciel wyjaśnia czym jest to narzędzie. Jej nazwa to akronim (skrótowiec) od angielskich słów określających cztery elementy analizy *Strengths* – silne strony, *Weaknesses* – słabe strony, *Opportunities* – szanse, okazje i *Threats* – zagrożenia. Najczęściej przedstawia się ją w formie tabeli. Wzór tabeli został zamieszczony w załącznikach. Nauczyciel udostępnia ekran z przykładową tabelą i omawia poszczególne jej elementy.
- Jakie możemy mieć mocne, a jakie słabe strony? Uczniowie podają swoje propozycje, które pomogą im później w indywidualnej pracy.
- Jakie czynniki zewnętrzne i w jaki sposób mogą mieć wpływ na proces planowania drogi edukacyjnej i zawodowej? W czasie burzy mózgów uczniowie podają swoje propozycje wśród których mogą pojawić się: wspierające otoczenie (rodzina, przyjaciele, znajomi), dostępne użyteczne narzędzia, środki materialne, pochodzenie (kraj, miejscowość, dzielnica, ulica), szkoła/klasa. Wszystkie zebrane informacje uczniowie wykorzystują w czasie indywidualnej pracy nad stworzeniem własnej analizy SWOT.

Ćwiczenie:

Na podstawie informacji zebranych w czasie lekcji wypełnij swój arkusz analizy SWOT. Na refleksję masz 10 minut. Po zakończeniu ćwiczenia osoby chętne będą mogły zaprezentować swoje prace.

Podpowiedzi:

- Nauczyciel udostępnia uczniom plik (np. na czacie spotkania), który uczniowie zapisują na swoim komputerze i pracują nad nim samodzielnie. Plik z przykładową tabelą do analizy SWOT znajduje się w załącznikach.
- Warto kierować uwagę uczniów na ich mocne strony, to na nich przede wszystkim mają budować swój potencjał.
- Aby ułatwić uczniom odnajdywanie mocnych stron, nauczyciel może udostępnić na ekranie wykaz różnorodnych cech. Przykład w załączniku do scenariusza.

Część 3. Omówienie przygotowanych przez uczniów analiz

W ostatniej części lekcji chętni uczniowie prezentują swoje analizy SWOT, odnosząc się do planów związanych ze swoją edukacją i pracą zawodową.

EWALUACJA ZAJĘĆ

W ramach ewaluacji zajęć uczniowie na czacie dodają reakcje do poniższych pytań:

Po dzisiejszych zajęciach:

1. Znam swoje zasoby/mocne strony.
2. Mam większą świadomość swoich ograniczeń.
3. Wiem kto lub co wspiera mnie w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych.

Na zakończenie nauczyciel odnosi się do uzyskanej w czasie ewaluacji informacji.

Podpowiedzi:

- Aby można było właściwie wykonać to ćwiczenie każde zdanie musi być wpisane na czacie oddzielnie.
- Rodzaj reakcji należy ustalić z uczniami np. jeśli zgadzasz się z przedstawionym zdaniem kliknij kciuk w górę, jeśli się nie zgadzasz kliknij w smutną buźkę.

ZAŁĄCZNIKI

Instrukcja utworzenia ćwiczenia Zawody na platformie WORDWALL

Aby przygotować ćwiczenie Zawody lub wiele innych ćwiczeń należy założyć konto na platformie [Wordwall](#):

1. Po kliknięciu w powyższy link wybieramy przycisk Utwórz konto.

2. Uzupełniamy dane, podajemy hasło oraz akceptujemy warunki użytkowania i politykę prywatności (po zapoznaniu się z nimi).
3. Następnie klikamy w przycisk **Utwórz konto**. I od tej chwili możemy korzystać z możliwości platformy.

Uwaga! W wersji bezpłatnej program pozwala na przygotowanie 5 własnych zadań, dlatego należy przemyśleć, które dostępne szablony będą nam potrzebne i wykonywać na nich zadania. Warto wykonać po jednym zadaniu z każdym przydatnym nam szablonem. Jeśli wykonamy 5 zadań z szablonem **Odkryj karty**, to tylko taki szablon będzie dla nas dostępny. Usunięcie wcześniej przygotowanego szablonu nie spowoduje możliwości dodania nowego.

Aby utworzyć ćwiczenie **Zawody** należy wybrać szablon **Odkryj karty**, a następnie wpisać nazwę ćwiczenia, ewentualną instrukcję oraz zawody, których nazwy mają się kryć pod kartami. Karty można wzbogacić o obrazki klikając w ikonkę pomiędzy numerem karty a nazwą zawodu. Można także przesuwać dany zawód na inną pozycję (strzałki góra-dół), kopiować nazwę (dwie karteczki) oraz usunąć kartę (kosz).

Aby dodać kolejne karty klikamy w: **+ Dodaj nowy element**.

Warto przygotować przynajmniej tyle kart ilu mamy uczniów w klasie. Na koniec klikamy przycisk **Gotowe** i możemy korzystać z przygotowanego zadania.

Po pojawieniu się kart klikamy przycisk **Rozpocznij**, a następnie kartę z wybranym numerem.

Aby skorzystać z przygotowanego ćwiczenia w czasie lekcji należy zalogować się na swoje konto klikając w przycisk **Logowanie**. Po poprawnym podaniu adresu mailowego i hasła znajdziemy się stronie głównej programu. Utworzone wcześniej ćwiczenia znajdziemy klikając w przycisk **Moje ćwiczenia** i na kolejnej stronie wybrać zadanie **Zawody**.

Schemat analizy SWOT

Mocne strony - Czynniki wewnętrzne	Słabe strony - Czynniki wewnętrzne
Szanse - Czynniki zewnętrzne	Zagrożenia - Czynniki zewnętrzne

Przykładowa lista cech

- wytrwałość
- dokładność
- rozsądek
- zaradność
- odpowiedzialność
- wiara we własne siły
- życzliwość
- logiczne myślenie
- systematyczność
- towarzyskość
- empatia

- zaangażowanie
- opanowanie
- zdolność do wyrzeczeń • aktywność
- łatwość przystosowania
- spostrzegawczość
- ambicja
- stanowczość
- spokój
- sumienność
- umiejętność współpracy
- odwaga
- ciekawość
- rozwaga
- zdecydowanie
- kreatywność
- przedsiębiorczość
- wszechstronność
- wyrozumiałość
- umiejętność rozwiązywania problemów
- optymizm
- zorganizowanie
- oryginalność
- cierpliwość
- zapobiegliwość
- tolerancja
- otwartość na zmiany
- samodzielność
- uczynność
- uczciwość
- fantazja
- indywidualizm
- pracowitość

- pomysłowość
- inteligencja
- szerokie zainteresowania
- dobra organizacja
- elastyczność
- zamiłowanie do porządku
- odpowiedzialność
- umiejętność podejmowania decyzji

Autor scenariusza: Joanna Matysek – SCDiDN Siedlce